§ 36
Oikaisuvaatimus sivutoimilupapäätöksestä

HEL 2011-010719 T 01 01 03 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti hylätä ********** (jäljempänä tämä henkilö) oikaisuvaatimuksen johtajalääkärin päätöksestä 19.12.2011, nro 8, sivutoimilupaa koskevassa asiassa.

Perustelut:

Työntekijöiden oikeudesta pitää toista tehtävää on säännökset työsopimuslaissa. Työsopimuslain 3 luvun 1 §:n mukaan työntekijän on toiminnassaan vältettävä kaikkea, mikä on ristiriidassa hänen asemassaan olevalta työntekijältä kohtuuden mukaan vaadittavan menettelyn kanssa.

Toiselle tehtävästä työstä ei saa aiheutua viranhaltijan tai työntekijän esteellisyyttä palvelussuhteessa.

Työsopimuslain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan työntekijä ei saa tehdä toiselle sellaista työtä tai harjoittaa sellaista toimintaa, joka huomioon ottaen työn luonteen ja työntekijän aseman ilmeisesti vahingoittaa hänen työnantajaansa työsuhteissa noudatettavan hyvän tavan vastaisena kilpailutekona.

Työsopimuslain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan viranhaltija ja työntekijä eivät saa palvelussuhteensa kestäessä ryhtyä kilpailevan toiminnan valmistelemiseksi sellaisiin toimenpiteisiin, joita edellä mainitut säädökset huomioon ottaen ei voida pitää hyväksyttävinä.

Määräykset viranhaltijan sivutoimesta ja kilpailevasta toiminnasta ovat kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 18 §:ssä ja Helsingin kaupungin hallintosäännön 17 §:ssä. Lisäksi Helsingin kaupungin vahvistamassa työsopimuslomakkeessa (Lv 334) ja viranhoitomääräyslomakkeessa (Lv 334b) on ohjeita sivutoimesta ja kilpailevasta toiminnasta.

Terveyskeskuksen "Sivutoimien ilmoittaminen ja sivutoimiluvat" -pysyväisohjeen 17.11.2011, P 135, mukaan työntekijä ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa.

Pysyväisohjeen mukaan viranhaltijan on tehtävä sivutoimilupahakemus ja -ilmoitus seuraavaa kalenterivuotta varten joulukuun 15. päivään

mennessä. Kesken vuotta alkavan sivutoimen osalta hakemus/ilmoitus on tehtävä viimeistään kahta viikkoa ennen sivutoimen alkamista.

Lähiesimiehen tulee kehottaa työntekijää toimittamaan ilman aiheetonta viivästystä, mutta kuitenkin viimeistään kahta viikkoa ennen sivutoimen alkamista, sivutoimilupahakemus, mikäli sivutoimi-ilmoituksen perusteella vaikuttaa, että sivutoimi vaatisi sivutoimiluvan.

Työsopimussuhteisen työntekijän on tehtävä sivutoimilupahakemus noudattaen vastaavaa menettelyä kuin viranhaltijakin.

Asia ratkaistaan aina objektiivisesti uuden sivutoimi-ilmoituksen ja hakemuksen perusteella kokonaisvaltaisesti. Aikaisemmin myönnetty sivutoimilupa ei siis suoraan tarkoita, että lupa myönnettäisiin jatkossa uudelleen. Terveyskeskuksen "Sivutoimien ilmoittaminen ja sivutoimiluvat" pysyväisohjetta on lisäksi päivitetty 17.11.2011. Aikaisempi pysyväisohje oli voimassa vuodesta 2004 lähtien.

Sivutoimiluvan myöntäminen perustuu paitsi sen arviointiin, onko sivutoimen pitämiselle lain mukaiset edellytykset, myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Sivutoimilupaa ei siis tarvitse myöntää, jos työnantaja ei pidä sen myöntämistä omalta kannaltaan tarkoituksenmukaisena.

Harkitessaan sivutoimiluvan myöntämistä on luvan myöntäjän otettava huomioon sivutoimen pitämisoikeuteen ja sivutoimen kieltämiseen liittyvät yleisten perusteiden lisäksi viran- ja toimenhaltijoiden tasapuolinen kohtelu.

Terveyskeskuksen pysyväisohjeen mukaan sivutoimilupaa ei yleensä tule myöntää täyttä työaikaa tekeville, jos sivutoimen hoitamiseen kuluu enemmän kuin 12 viikkotyötuntia.

Oikeuskäytännön mukaan työnantaja voi edellyttää sivutoimiluvan hakemista aina silloin, kun rajanveto viranhaltijan säännöllisen työajan ja ulkopuolisen työajan suhteen on työn luonteen vuoksi vaikeaa eikä työnantaja voi käytännössä valvoa työajan käyttöä.

Pysyväisohjeen mukaan asianomainen toimivaltainen päätöksentekijä voi kieltää sivutoimen pitämisen tai rajoittaa siihen käytettävää aikaa, jos sen hoitamiseen yhdessä viran tai tehtävän kanssa liittyy niin suurta ajankäyttöä, että viranhaltijan työkyky sivutoimen hoitamisen johdosta vaarantuu tai hän ei sivutoimesta johtuen pysty hoitamaan tehtäviään.

Tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen liittyy myös työturvallisuuslaista johtuvat velvoitteet. Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n nojalla työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Saman lain 18 §:ssä säädetään

työntekijän velvollisuudesta huolehtia käytettävissään olevin keinoin omasta ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Mikäli sivutoimen pitäminen esimerkiksi puutteellisten lepoaikojen vuoksi aiheuttaa työturvallisuusriskejä, tulee työantajan kieltää sivutoimen pitäminen kokonaan tai pyytää viranhaltijalta/työntekijältä selvitys siitä, millaisin keinoin sivutointa hoitavan henkilön täyttää työturvallisuuslain luvun 4 18 §:ssä mainitut työturvallisuusvelvoitteensa, esim. varmistamalla itselleen riittävät lepoajat päätoimeen ja sivutoimeen liittyvien tehtävien suorittamisen välissä.

Toisaalta lähtökohtana on myös sekin, että keskimääräinen säännöllinen työaikakaan ei saa sivutoimen vuoksi jäädä vajaaksi.

Työntekijä/viranhaltija on myynyt työpanoksensa työnantajan käytettäväksi asetettuna työaikana. Lähtökohtaisesti kaikki muu työ on kilpailevaa toimintaa.

Sivutoimena ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa. Työnantaja voi varattuaan viranhaltijalle tilaisuuden tulla kuulluksi kieltää tällaisen sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen.

Kaupunginsairaalan kuntoutusyksikön ylilääkäri ei ole puoltanut tämän henkilön sivutoimilupahakemusta ja johtajalääkäri on tehnyt tämän henkilön hakemuksesta kielteisen sivutoimilupapäätöksen 19.12.2011.

Perusteet kieltävälle päätökselle olivat lausunnon mukaan seuraavat:

- Sivutoimen hoitamiseen kuluu virkatyöaikaa 10 h/viikko sisältäen matkat.
- Ainakin kahden viimeisen vuoden ajan työntekijä ei ole päässyt vammaisneuvolan tiistaiaamun ensimmäisen idän tiimin kokoukseen yksityisen ammatinharjoittajatoimintansa vuoksi. Työntekijää on pyydetty järjestämään aikataulunsa siten, että vammaisneuvolan tiimiajat (4 x 1,5 h/viikko) olisivat ehdottomasti vapaina, mutta tämä ei ole onnistunut.
- Vammaisneuvolan tiimikokouksista myöhästymiset tai aikaistetut poistumiset muiden kiireiden vuoksi.
- työntekijä on kesästä 2010 lähtien ottanut vastaan yksityispotilaita vammaisneuvolan tiloissa ilman lupaa. 30.6.2008 on myönnetty kirjallinen kahden vuoden määräaikainen lupa käyttää vammaisneuvolan tiloja yksityispotilaiden vastaanottamiseen ilman korvausta. Alkuvuodesta 2011 työntekijä on tiedustellut mahdollisuutta uusia tämä lupa. Asiasta on keskusteltu vs. ylilääkärin kanssa, joka selvitti asiaa. Lupaa ei myönnetty ja kielteinen päätös informoitiin työntekijälle selkeästi.

- Ylilääkärin 13.12.2011 antamasta lausunnosta ilmenee, että työntekijä olisi hakemassa palkatonta osa-aikaista virkavapaata ajalle 1.2. – 31.12.2012 voidakseen hoitaa sivutointa virkatyön ohella. Tämä tarkoittaa sitä, että sivutoimen ja virkatyön yhdistäminen ei onnistu. Osa-aikaisen virkavapaan ja sivutoimiluvan myöntäminen voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että sijaisen hankkiminen onnistuu.
- Sivutoimiluvan myöntäminen on aiheuttanut vammaisneuvolan toiminnalle haittaa eikä sivutoimiluvan myöntäminen työnantajan kannalta ole tarkoituksenmukaista.

Kaikkeen edellä todettuun viitaten johtajalääkäri on menetellyt työsopimuslain ja terveyskeskuksen sivutoimilupien myöntämistä koskevien periaatteiden mukaisesti ja hylännyt tämän henkilön sivutoimilupahakemuksen objektiivisesti arvioitavien perusteltujen syiden perusteella terveyskeskuksen ohjeistuksen mukaisesti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Joni Komulainen, hallintolakimies, puhelin: 310 69068

Liitteet

1	Johtajalääkärin päätös 19.12.2011, nro 8
2	Oikaisuvaatimus, saap. 28.12.2011
3	Liite oikaisuvaatimukseen, saap. 2.1.2012
4	2. liite oikaisuvaatimukseen, saap. 3.1.2012
5	Lisäys oikaisuvaatimukseen (HEL 2011-010719)
6	Johtajalääkärin lausunto

Otteet

Ote	**Otteen liitteet**
Asianaomainen	Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättänee hylätä ********** (jäljempänä tämä henkilö) oikaisuvaatimuksen johtajalääkärin päätöksestä 19.12.2011, nro 8, sivutoimilupaa koskevassa asiassa.

Perustelut:

Työntekijöiden oikeudesta pitää toista tehtävää on säännökset työsopimuslaissa. Työsopimuslain 3 luvun 1 §:n mukaan työntekijän on toiminnassaan vältettävä kaikkea, mikä on ristiriidassa hänen

asemassaan olevalta työntekijältä kohtuuden mukaan vaadittavan menettelyn kanssa.

Toiselle tehtävästä työstä ei saa aiheutua viranhaltijan tai työntekijän esteellisyyttä palvelussuhteessa.

Työsopimuslain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan työntekijä ei saa tehdä toiselle sellaista työtä tai harjoittaa sellaista toimintaa, joka huomioon ottaen työn luonteen ja työntekijän aseman ilmeisesti vahingoittaa hänen työnantajaansa työsuhteissa noudatettavan hyvän tavan vastaisena kilpailutekona.

Työsopimuslain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan viranhaltija ja työntekijä eivät saa palvelussuhteensa kestäessä ryhtyä kilpailevan toiminnan valmistelemiseksi sellaisiin toimenpiteisiin, joita edellä mainitut säädökset huomioon ottaen ei voida pitää hyväksyttävinä.

Määräykset viranhaltijan sivutoimesta ja kilpailevasta toiminnasta ovat kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 18 §:ssä ja Helsingin kaupungin hallintosäännön 17 §:ssä. Lisäksi Helsingin kaupungin vahvistamassa työsopimuslomakkeessa (Lv 334) ja viranhoitomääräyslomakkeessa (Lv 334b) on ohjeita sivutoimesta ja kilpailevasta toiminnasta.

Terveyskeskuksen "Sivutoimien ilmoittaminen ja sivutoimiluvat" -pysyväisohjeen 17.11.2011, P 135, mukaan työntekijä ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa.

Pysyväisohjeen mukaan viranhaltijan on tehtävä sivutoimilupahakemus ja -ilmoitus seuraavaa kalenterivuotta varten joulukuun 15. päivään mennessä. Kesken vuotta alkavan sivutoimen osalta hakemus/ilmoitus on tehtävä viimeistään kahta viikkoa ennen sivutoimen alkamista.

Lähiesimiehen tulee kehottaa työntekijää toimittamaan ilman aiheetonta viivästystä, mutta kuitenkin viimeistään kahta viikkoa ennen sivutoimen alkamista, sivutoimilupahakemus, mikäli sivutoimi-ilmoituksen perusteella vaikuttaa, että sivutoimi vaatisi sivutoimiluvan.

Työsopimussuhteisen työntekijän on tehtävä sivutoimilupahakemus noudattaen vastaavaa menettelyä kuin viranhaltijakin.

Asia ratkaistaan aina objektiivisesti uuden sivutoimi-ilmoituksen ja hakemuksen perusteella kokonaisvaltaisesti. Aikaisemmin myönnetty sivutoimilupa ei siis suoraan tarkoita, että lupa myönnettäisiin jatkossa uudelleen. Terveyskeskuksen "Sivutoimien ilmoittaminen ja

sivutoimiluvat" pysyväisohjetta on lisäksi päivitetty 17.11.2011. Aikaisempi pysyväisohje oli voimassa vuodesta 2004 lähtien.

Sivutoimiluvan myöntäminen perustuu paitsi sen arviointiin, onko sivutoimen pitämiselle lain mukaiset edellytykset, myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Sivutoimilupaa ei siis tarvitse myöntää, jos työnantaja ei pidä sen myöntämistä omalta kannaltaan tarkoituksenmukaisena.

Harkitessaan sivutoimiluvan myöntämistä on luvan myöntäjän otettava huomioon sivutoimen pitämisoikeuteen ja sivutoimen kieltämiseen liittyvät yleisten perusteiden lisäksi viran- ja toimenhaltijoiden tasapuolinen kohtelu.

Terveyskeskuksen pysyväisohjeen mukaan sivutoimilupaa ei yleensä tule myöntää täyttä työaikaa tekeville, jos sivutoimen hoitamiseen kuluu enemmän kuin 12 viikkotyötuntia.

Oikeuskäytännön mukaan työnantaja voi edellyttää sivutoimiluvan hakemista aina silloin, kun rajanveto viranhaltijan säännöllisen työajan ja ulkopuolisen työajan suhteen on työn luonteen vuoksi vaikeaa eikä työnantaja voi käytännössä valvoa työajan käyttöä.

Pysyväisohjeen mukaan asianomainen toimivaltainen päätöksentekijä voi kieltää sivutoimen pitämisen tai rajoittaa siihen käytettävää aikaa, jos sen hoitamiseen yhdessä viran tai tehtävän kanssa liittyy niin suurta ajankäyttöä, että viranhaltijan työkyky sivutoimen hoitamisen johdosta vaarantuu tai hän ei sivutoimesta johtuen pysty hoitamaan tehtäviään.

Tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen liittyy myös työturvallisuuslaista johtuvat velvoitteet. Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n nojalla työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Saman lain 18 §:ssä säädetään työntekijän velvollisuudesta huolehtia käytettävissään olevin keinoin omasta ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Mikäli sivutoimen pitäminen esimerkiksi puutteellisten lepoaikojen vuoksi aiheuttaa työturvallisuusriskejä, tulee työantajan kieltää sivutoimen pitäminen kokonaan tai pyytää viranhaltijalta/työntekijältä selvitys siitä, millaisin keinoin sivutointa hoitavan henkilön täyttää työturvallisuuslain luvun 4 18 §:ssä mainitut työturvallisuusvelvoitteensa, esim. varmistamalla itselleen riittävät lepoajat päätoimeen ja sivutoimeen liittyvien tehtävien suorittamisen välissä.

Toisaalta lähtökohtana on myös sekin, että keskimääräinen säännöllinen työaikakaan ei saa sivutoimen vuoksi jäädä vajaaksi.

Työntekijä/viranhaltija on myynyt työpanoksensa työnantajan käytettäväksi asetettuna työaikana. Lähtökohtaisesti kaikki muu työ on kilpailevaa toimintaa.

Sivutoimena ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa. Työnantaja voi varattuaan viranhaltijalle tilaisuuden tulla kuulluksi kieltää tällaisen sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen.

Kaupunginsairaalan kuntoutusyksikön ylilääkäri ei ole puoltanut tämän henkilön sivutoimilupahakemusta ja johtajalääkäri on tehnyt tämän henkilön hakemuksesta kielteisen sivutoimilupapäätöksen 19.12.2011.

Perusteet kieltävälle päätökselle olivat lausunnon mukaan seuraavat:

- Sivutoimen hoitamiseen kuluu virkatyöaikaa 10 h/viikko sisältäen matkat.
- Ainakin kahden viimeisen vuoden ajan työntekijä ei ole päässyt vammaisneuvolan tiistaiaamun ensimmäisen idän tiimin kokoukseen yksityisen ammatinharjoittajatoimintansa vuoksi. Työntekijää on pyydetty järjestämään aikataulunsa siten, että vammaisneuvolan tiimiajat (4 x 1,5 h/viikko) olisivat ehdottomasti vapaina, mutta tämä ei ole onnistunut.
- Vammaisneuvolan tiimikokouksista myöhästymiset tai aikaistetut poistumiset muiden kiireiden vuoksi.
- työntekijä on kesästä 2010 lähtien ottanut vastaan yksityispotilaita vammaisneuvolan tiloissa ilman lupaa. 30.6.2008 on myönnetty kirjallinen kahden vuoden määräaikainen lupa käyttää vammaisneuvolan tiloja yksityispotilaiden vastaanottamiseen ilman korvausta. Alkuvuodesta 2011 työntekijä on tiedustellut mahdollisuutta uusia tämä lupa. Asiasta on keskusteltu vs. ylilääkärin kanssa, joka selvitti asiaa. Lupaa ei myönnetty ja kielteinen päätös informoitiin työntekijälle selkeästi.
- Ylilääkärin 13.12.2011 antamasta lausunnosta ilmenee, että työntekijä olisi hakemassa palkatonta osa-aikaista virkavapaata ajalle 1.2. – 31.12.2012 voidakseen hoitaa sivutointa virkatyön ohella. Tämä tarkoittaa sitä, että sivutoimen ja virkatyön yhdistäminen ei onnistu. Osa-aikaisen virkavapaan ja sivutoimiluvan myöntäminen voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että sijaisen hankkiminen onnistuu.
- Sivutoimiluvan myöntäminen on aiheuttanut vammaisneuvolan toiminnalle haittaa eikä sivutoimiluvan myöntäminen työnantajan kannalta ole tarkoituksenmukaista.

Kaikkeen edellä todettuun viitaten johtajalääkäri on menetellyt työsopimuslain ja terveyskeskuksen sivutoimilupien myöntämistä

koskevien periaatteiden mukaisesti ja hylännyt tämän henkilön sivutoimilupahakemuksen objektiivisesti arvioitavien perusteltujen syiden perusteella terveyskeskuksen ohjeistuksen mukaisesti.

Esittelijä

Johtajalääkärin työntekijän sivutoimilupaa koskeva päätös 19.12.2011, 8 § on esityslistan tämän asian liitteenä numero 1.

Työntekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen johtajalääkärin päätöksestä 28.12.2011 Helsingin kaupungin kirjaamoon saapuneella vaatimuksella, jota hakija on täydentänyt liitteiden 2-5 mukaisilla asiakirjoilla.

Johtajalääkäri on antanut oikaisuvaatimuksesta lausunnon 12.1.2012, joka on esityslistan tämän asian liitteenä numero 6.

Edellä esitettyjen perustelujen takia tämän henkilön oikaisuvaatimus johtajalääkärin päätöksestä tulisi hylätä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Joni Komulainen, hallintolakimies, puhelin: 310 69068

Liitteet

1	Johtajalääkärin päätös 19.12.2011, nro 8
2	Oikaisuvaatimus, saap. 28.12.2011
3	Liite oikaisuvaatimukseen, saap. 2.1.2012
4	2. liite oikaisuvaatimukseen, saap. 3.1.2012
5	Lisäys oikaisuvaatimukseen (HEL 2011-010719)
6	Johtajalääkärin lausunto

Otteet

Ote	**Otteen liitteet**
Asianaomainen	Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Tiedoksi

Hallintopalveluyksikön lakimies
Kaupunginsairaala